

Een nieuw skatepark inplannen is keuzes maken.

Een goede skatevoorziening is het resultaat van een geslaagd proces van onderzoeken, overleggen, plannen en motiveren. Ervaring toont dat snel wat skate toestellen kiezen en die op een lege parking neerpoten zelden tot succes leidt. Goed uitgebouwde skate-infrastructuur daarentegen is een zichzelf versterkend proces. Jongeren voelen zich geapprecieerd in wat ze doen en dat stimuleert ze om zelf initiatief te nemen. Het omkaderende beleid met een activiteitenaanbod, happenings en wedstrijden komt dan ook vanzelf. De sleutel tot succes is directe participatie met de lokale skaters en bikers. Maar voor het zover is moet het stadsbestuur enkele beleidskeuzes maken. In deze tekst willen we de belangrijkste aspecten van skateparkplanning meegeven. We hebben ze ingedeeld in 5 stappen.

Een goed skatepark is in de eerste plaats het resultaat van enkele goed overwogen beleidskeuzes. Het is belangrijk om die keuzes te motiveren naar toekomstige gebruikers. Terugkoppeling, input en betrokkenheid van lokale skaters, bladers en bikers zijn essentieel. Kom dus op tijd vanachter je bureau. Inspraak en participatie van de lokale jeugd gaat verder dan een formele bevraging, je moet het samen doen. De juiste beleidskeuzes zijn als het ware de basisvoorwaarden om tot een gezamenlijk project te komen.

Stap 1: het lokale Skate, Blade & Bike gebeuren

Laat je niet vangen aan ellenlange discussies over het 'type' skatepark dat er moet komen. De subtiele terminologie die bestaat om het soort skate-infrastructuur aan te duiden heeft meer te maken met marketing dan met de sport op zich. Wat je nodig hebt voor

een geslaagd skatepark is een goed ontwerp, en een goed ontwerp houdt eerst en vooral rekening met de toekomstige gebruikers. Het is belangrijk te weten dat skaten, bladen en biken verschillende subdisciplines tellen en dat die verwijzen naar de verschillende types van skatetoestellen.

- **Freestyle:** is misschien wel de meest authentieke vorm van skateboarden. Je hebt enkel je skateboard en een vlakke ondergrond nodig. Het komt er op neer 'tricks' te doen met je skateboard. Bij het BMX heet deze vorm Flatground of Flatland.
- **Streetstyle:** verwijst naar het skaten, bladen of biken in de stad, op straat. Voor streetskate heb je dus geen skatepark nodig. Omdat het streetskaten toch wat overlast en schade kan teweegbrengen bouwt men nu skate plaza's. Op een plaza worden elementen die in de stad voorkomen zoals trappen, schuine vlakken, leuningen en lage muurtjes nagebouwd en versterkt.
- **Ramp- of Vertstyle:** verwijst naar het skaten in een Half Pipe (een halve cirkel). Skate-rampen vind je in alle formaten, de meest gekende is de mini-ramp. Bij de grotere ramps is het bovenste deel vertikaal, dan spreekt men van een vert-ramp.
- **Pool- of Bowlstyle:** verwijst naar het skaten in lege zwembaden (nier-vormige kom). Skatebowls zijn een aaneenschakeling van verschillende kommen die samen één geheel vormen.

Op een goed uitgebouwd skatepark komen al deze subdisciplines samen op één plek. Het is een terrein met verschillende skatetoestellen op een vlakke ondergrond. Doorgaans vind je er Half Pipes, Quarter Pipes (afzetplatform met ronde boog, een kwart van een cirkel), Banked Ramps (afzetplatform met schuine helling), Trick Boxes

en Piramides (centrale elementen met schuine zijden), Tables (lage platformen), Flat Rails (lange horizontale ijzeren staven), Handrails (schuine ijzeren staven) en soortgelijke obstakels. Het gaat echter niet op om enkel de juiste toestellen aan te kopen naargelang de subdisciplines die in je stad of gemeente voorkomen. De verhouding tussen skateboarders, aggressive inline-skaters en bmx'ers telt ook mee. De meeste skatetoestellen zijn ontworpen op maat van skateboarders, dus daar zit het probleem niet. Inline-skaters gaan op zoek naar toestellen die hun genoeg snelheid geven en die daarenboven lang genoeg zijn om te grinden en te sliden. Voor BMX'ers gelden dan weer andere afmetingen. Voor hen is alles liefst wat breder en moet het korter op elkaar staan.

Een eerste stap in skateparkplanning is zicht krijgen op het lokale Skate, Blade & Bike gebeuren. Telt je stad of gemeente bijvoorbeeld veel streetskaters dan zal dit zich doorzetten in het ontwerp van het skatepark. Een kwantitatieve bevraging (enquête) kan een goede aanzet zijn maar een skatehearing (publieke samenkomst met alle skaters, bikers en blader) is een directere manier om voorkeuren en aspiraties te leren kennen. Dit is geen gemakkelijke opdracht. Je moet verschillende groepen samen krijgen en een duidelijke lijn krijgen in de verschil-

lende verhoudingen binnen de groep. Het beste resultaat krijg je door te werken met brugpersonen. Dit zijn mensen die gekend zijn en aanzien genieten binnen de lokale Skate, Blade & Bike gemeenschap, zoals skateshop-uitbaters, professionele skaters of bikers. Wanneer zij een skatehearing modereren kan je gericht gaan bevragen en wint je opzet aan legitimiteit.

Stap 2: de grootte en aantrekkingskracht van het skatepark

Wanneer je een algemeen zicht hebt op het lokale skate- en bikegebeuren en de verschillende aspiraties van de toekomstige gebruikers van het skatepark, kan je gericht beleidskeuzes maken. Het gaat dan voornamelijk over de grote van de infrastructuur. Dit is een tweede belangrijke stap in skateparkplanning. De grote van je skateinfrastructuur bepaalt niet alleen de ligging en de kostprijs, maar ook de uitstraling en aantrekkingskracht van het park. Om hierbij een keuze te maken is het opportuun om enkele categorieën op te sommen.

- **Bestemmingspark (>3000m²):** met een bestemmingspark bedoelen we een skatepark waar je gemakkelijk een volledige dag kan vertoeven. Het is dus voldoende groot en er is randinfrastructuur (cafeteria, shop, ...) en voorzieningen (toiletten, lockers,...). (Hasselt)
- **Regionaal skatepark (±1500m²):** een goed uitgebouwd skatepark heeft vrij snel een regionale uitstraling. Dergelijk skatepark heeft een duidelijke centrumfunctie in een stad of een regio. (Lommel; Kortrijk)
- **Satelliet park (± 800m²):** satellietparken bedienen slechts een buurt of een stadsdeel. Vaak staat een satellietpark in relatie met een groter skatepark en is het gericht op een specifieke subdiscipline of sport.
- **Skate spot (±300m²):** een skate spot is een passageplek. Er zijn slechts een paar losse toestellen waarop je kunt skaten.
- **Informele skate spot:** een plek waar het opportuun is om te skaten, blade of biken, zonder dat daar skate toestellen worden voorzien.

Beslissingen over de grootte en uitstraling van het toekomstige skatepark liggen volledig bij het bestuur.

Niettegenstaande is het belangrijk om samen met jongeren de impact die het skatepark kan hebben op de bredere regio te bespreken. Je wilt tenslotte een skatepark bouwen dat uniek is en een aanvulling zal zijn op het bestaande aanbod in de regio. Een succesvolle strategie hierbij bestaat erin om gerichte uitstappen te organiseren naar bestaande skateparken. Dat hoeven niet altijd te grootste of de meest gekende skateparken te zijn. Wat telt, is de jongeren een realistisch beeld mee te geven van wat kan binnen de lokale context. Bij elk bezoek kan je jongeren vragen een evaluatieformulier in te vullen en elk bezoek te documenteren met foto's en film. De informatie die wordt opgedaan zal jongeren aanzetten om actief mee te denken rond de toekomstige locatie van het skatepark en het ontwerp.

Tenslotte willen we u drie stelregels meegeven. Ze spelen in op veel

gemaakte fouten.

1. Door meerdere skate toestellen op één plek te plaatsen worden boeiende, onderlinge combinaties mogelijk en zal het skate park veel intensiever worden gebruikt. Te kleine parkjes zijn zelden een succes. Ze zijn weinig uitdagend, worden te weinig gebruikt en vallen uiteindelijk duur uit qua onderhoud. Doe geen half werk en ga voor iets groter. Bundel desnoods verschillende initiatieven tot één geheel. In plaats van de skatetoestellen te verdelen over de verschillende deelgemeenten of stadsdelen kan je ze dus beter samenbrengen op een centrale plek.
2. Skaters zijn gewend om er op uit te trekken om een goede skatespot te vinden. Dit betekent dat het skatepark in jouw stad of gemeente slecht één van de parken is die ze zullen aandoen. Zorg dat je infrastructuur iets unieks heeft, dat het uitdagend en vernieuwend is. Bekijk dus in een brede omtrek welke skatevoorzieningen er al zijn.
3. Bouw nooit een skatepark dat enkel bedoeld is voor beginnende skaters, bladers of bikers. Zo een park heeft geen aantrekkingskracht voor gevorderde skaters waardoor de voorbeeldfunctie zal ontbreken. Op een skatepark voor beginners valt niets te leren, een goed skatepark

daarentegen is uitdagend voor elke skater, blader en biker.

Stap 3: de locatie

Wanneer je een duidelijk zicht hebt op het soort en de grootte van het skatepark die jongeren en het stadsbestuur verwachten, kan je op zoek naar een geschikte locatie. Een gepaste locatie vinden is een huzarenstukje. De meeste klachten over skateparken zijn te wijten aan een slechte inplanting. Onderschat mogelijke overlast niet, maar andere criteria zijn minstens even belangrijk. Het skatepark wordt bijvoorbeeld vaak verbannen naar een desolaat terrein waardoor het in geen tijd een ware hangplek wordt wegens het ontbreken van sociale controle.

Het is belangrijk om de ruimere omgeving rond de toekomstige locatie te bekijken en vanaf de planfase buurtbewoners te betrekken. Overlast krijg je enkel met niet voorziene problemen. Dat kan niemand er van weerhouden om op overlast te anticiperen en samen naar oplossingen te zoeken. Een afgewogen keuze maak je dus best aan de hand van verschillende criteria. Buurtbewoners, het stadsbestuur en lokale skaters en bikers kunnen elk hun criteria opgeven zodat met ieder-

een rekening kan gehouden worden. Hieronder groeperen we de belangrijkste criteria:

- **Buurtbewoners:**
 - visuele impact
 - geluidsimpact
 - passage van en naar het skatepark
 - openingsuren
 - verlichting
 - sociale controle
 - aanwezigheid van groen
 - ontmoetingsruimte voor de buurt
- **Bestuur:**
 - demografie van de wijk/stadsdeel
 - impact op de wijk/stadsdeel
 - bereikbaarheid voor onderhoudsdiensten
 - kostprijs (aankoop en aanleg)
 - omkaderend beleid (gebieds- of buurtwerking)
 - aanwezige nutsvoorzieningen (elektriciteit, riolering,...)
- **Skaters en bikers:**
 - bereikbaarheid en toegankelijkheid
 - voldoende groot
 - parking
 - zichtbaarheid
 - ruimte voor passanten en toeschouwers
 - faciliteiten (toiletten, drinkfontein, vuilnisbakken, fietsenstalling,...)
 - afstand tot andere faciliteiten (winkel, jeugdhuis, ...)
 - andere groepen jongeren

Een toekomstige locatie analyseer je best door te vergelijken. Pas dan kan je de voor- en nadelen van één bepaalde locatie goed in beeld brengen. Geen enkele locatie zal van meet af aan perfect zijn. Het is echter wel mogelijk negatieve punten weg te werken tijdens de ontwerpfase. Bedenk ook dat het nodig kan zijn om een stedenbouwkundige vergunning aan te vragen. Dat is verplicht wanneer de toestellen niet op een bestaand openbaar speelterrein komen en als je een bestaand skateterrein uitbreidt. Tenslotte willen we onderstrepen dat het belangrijk is jongeren te betrekken bij de zoektocht naar een gepaste locatie. Op die manier worden ze bewust van de impact die ze hebben op een buurt.

Stap 4: permanent of modulaire

Qua materiaalkeuze is er een belangrijke overweging te maken. Wil je een permanent park dan kies je best voor beton. Wil je een tijdelijke oplossing dan kies je voor modulaire toestellen uit hout (mdf, triplex, betonplex, ctbx,...), kunststof (polyester) of composiet materialen (polyboard of skate tops). Wat uiteindelijk het 'beste' materiaal is blijft een subjectieve zaak. Voor het beleid mag een toestel vooral niet te veel lawaai maken, een skater zal daar niet wakker van liggen. Het komt er dus op aan de juiste kosten/baten-analyse te maken. We willen u alvast de belangrijkste criteria meegeven:

- **gebruikerswaardering:** voor skaters, bladers en bikers zijn wrijving (grip) en vlakheid van de toplaag, alsook de ondergrond (flat bottom) van het skatepark belangrijk. Een goede toplaag is vlak (weinig naden tussen de verschillende platen), remt niet af maar geeft tegelijk genoeg grip.
- **mooi en stil:** vaak vinden buurtbewoners het skatepark een lelijk ding. Zeker na een paar jaar of wanneer het vol komt te staan met graffiti. Je kunt materialen kiezen die vandalisme bestendig zijn maar een passend beleid werkt even goed. Naast de visuele impact bepaalt de materiaalkeuze hoeveel lawaai het skatepark zal produceren. Metalen toestellen maken het meeste lawaai, beton het minst. Voor ander materialen speelt vooral de constructiemethode een rol.
- **duurzaamheid:** duurzaamheid heeft zijn prijs, dat gaat ook op voor skatetoestellen. De levensduur van een toestel is afhankelijk van de materialen waaruit het is gemaakt, de constructiemethoden en het onderhoud. Het goedkoopste modulaire skatetoestel gaat, mits jaarlijks onderhoud, slechts vijf jaar mee. Duurdere modulaire elementen tot 15 jaar. Skate toestellen die regelmatig gebruikt worden, verslijten vrij snel. Daarenboven kan een klein mankement een skater ernstig verwonden. Een regelmatige inspectie

en onderhoudsbeurt zijn een must. Onderhoudswerken aan skatetoestellen zijn vrij arbeidsintensief, waardoor de kosten vaak oplopen. De kost bij aankoop is dus niet altijd de beste leidraad.

Vrij snel zullen jongeren zich uitspreken over het materiaal waaruit het skatepark zal worden opgetrokken. De gebruikerswaardering is het hoogst bij toestellen uit beton en bij toestellen met een houten skateoppervlak. De materiaaleigenschappen van hout zijn een goede referentie om composiet of kunststoffen te beoordelen. Als beheerder kies je best voor een materiaal dat op de koop toe duurzaam is (goedkoop in herstelling) en geluidsarm. Het is echter belangrijk de twee opties, permanent en modulair zo lang mogelijk open te laten. Doorslaggevende criteria zijn meestal de kost in aankoopprijs en de locatie.

Een skatepark uit beton wint ontegensprekelijk de kosten/baten-analyse. Je kunt zowat elke vorm of bocht met beton bouwen en het ziet er doorgaans aantrekkelijk uit. Beton is tevens geluidsarm en vandalisme bestendig.

Juist omdat het een onderhoudsvriendelijk materiaal is, wint het zijn aankoopprijs terug door zijn duurzaamheid. Echter, door de hoge aankoopprijs is beton vaak geen optie en wordt het een modulair park. Modulaire skate-infrastructuur is wat we doorgaans kennen als een skatepark. Het zijn toestellen die op een vlakke ondergrond staan, al dan niet verankerd. De constructie van de toestellen (onderbouw) gebeurt best in metaal, wat telt is het materiaal van het skateoppervlak (skatetop). Modulaire skateparken hebben als grote voordeel dat ze tijdelijk zijn. Je kunt na een tijd dus toestellen vervangen of verplaatsen zodat je met een kleine kost een nieuw skatepark creëert. Daartegenover staat hun beperkte levensduur (kost van onderhoud en herstellingen) en hun geluidsindex.

De keuze van het materiaal speelt slechts in beperkte mate mee in het ontwerp van het skatepark. Verschillende constructeurs van betonnen en modulaire skatetoestellen werken ook op maat. Vlaanderen kent echter geen doorwinterde beton shapers. Dat zijn skateparkbouwers die op ambachtelijke wijze, met de hand, skateparken vormgeven. De twee skateparken in Vlaanderen (Antwerpen en Kortrijk) die op deze manier gebouwd werden, zijn van de hand van het Amerikaanse Team Pain. De overige betonparken zijn vervaardigd uit betonnen prefab elementen. Elke element wordt op maat van een vrachtwagen in de fabriekshal gegoten en gedroogd om uiteindelijk ter plekken geassembleerd te worden.

Stap 5: budgetteren

Vaak vertrekt een stadsbestuur met een vooropgesteld budget: er komt een skatepark en zoveel mag het kosten. Dat is een gezonde manier van aanpakken maar die draait meestal verkeerd uit. Het budget wordt vaak beperkt tot het aankopen van enkele skatetoestellen. Dit is een grote misvatting die er voor zorgt dat de uiteindelijke kostprijs zwaar wordt onderschat. Hieronder willen u de belangrijkste kostenposten meegeven.

- **De ondergrond:** een skatepark is waardeeloos zonder een goede vlakke ondergrond. De goedkoopste oplossing is fijnkorrelige asfalt, iets duurder is half gepolierde polibeton. Met ons buig klimaat is het belangrijk om het terrein voldoende af te wateren. Aansluiting op het rioleringsnet is dus een must.

- **De omgevingsaanleg:** het is niet aangenaam vertoeven op een kale parking. Wanneer je jongeren wilt aansporen om zorg te dragen voor hun omgeving moet die ook aantrekkelijk genoeg zijn. Hetzelfde gaat op voor buurtbewoners. Het skatepark moet iets van hen worden. Dat kan door ruimte te voorzien voor toeschouwers en het skatepark zodanig in te passen in de wijk dat er automatisch passage komt van buurtbewoners. Voorzie ook genoeg budget voor groenaanleg, niet enkel op maar ook aan de toegangsroutes van en naar het skatepark. Het is ook aangewezen om vuilnisbakken, zitbanken, fietsenstalling en gepaste verlichting te voorzien. Wanneer er gewerkt wordt met openingsuren plaats je best een stevige omheining.

- **Het ontwerp en het inspraaktraject:** bij het ontwerpen van een skatepark gaat het niet op om toestellen uit een catalogus te kiezen en die aan te kopen. Een skatepark is een atletisch parcours wat maakt dat je heel wat sporttechnische aspecten in rekening moet brengen. Tegelijk moet je de input van brugpersonen en lokale skaters, bikers en bladers weten te kanaliseren. Daarnaast moet er worden overlegd met buurtbewoners en mogelijke constructeurs. Voor het tekenen van de plannen en het organiseren van het inspraakproces trek je dus best professionele actoren aan. Eenmaal de plannen klaar zijn, moeten die vertaald worden in een goed lastenboek of aanbestedingsdossier. Ook hier heb je te maken met zeer specifieke bouwtechnische kennis en is de input van een professioneel skatepark-expert geen overbodige luxe.

- **Beheer en onderhoud:** een skatepark is een openbaar speelterrein en dus onderhevig aan het Koninklijk Besluit van 28 maart 2001. Concreet betekent dit dat er een risicoanalyse van het terrein moet gebeuren, dat elk toestel een identificatieplaatje moet hebben en dat een informatiebord de verantwoordelijke uitbater kenbaar moet maken. Er moet ook een administratief logboek worden bijgehouden waarin periodiek nazicht, onderhoud en inspecties worden genoteerd.

- **Omkaderend beleid:** een goed draaiend skatepark brengt heel wat volk op de been. Het is aangewezen om ook voor hen een activiteiten-aanbod te voorzien. Samen met jeugd- en sportdiensten en de lokale jeugd kan een volwaardig Skate, Blade & Bike beleid op poten worden gezet. Regelmatig een initiatieles of een wedstrijd brengt leven in de brouwerij. Op die manier leer je de jongeren kennen en wordt het beheer van je skatepark een stuk gemakkelijker.

Wanneer de eerste vijf stappen in het skatepark-planningsproces doorlopen zijn, kan je effectief beginnen met het ontwerpen van je skatepark. Je weet nu wat de verwachtingen zijn van de lokale jeugd, hoe groot het park zal worden, waar het komt en welk budget er zal worden uitgetrokken. Er is met ander woorden een algemene visie. Met die visie kan je jongeren en buurtbewoners engageren in een gemeenschappelijk project. Vanaf dan kan je een participatietraject uittekenen en werkgroepen samenstellen. In het volgende nummer gaan we hierop dieper in.

✂ **Bart Rogé**

Abubaca vzw

✂ **Trefwoord(en):**

skaten, skateparken, beheer, veiligheid, wetgeving, Vlaanderen

Abubaca als adviescentrum:

Abubaca

Als Vlaams Expertisecentrum Skate, Blade & Bike kan elke stad of gemeente bij Abubaca terecht met vragen over skateboarden, freestyle BMX en aggressive rollerskaten. Het is onze taak om te informeren over het plannen, bouwen en beheren van skate voorzieningen.

Daarvoor werken we altijd samen met zowel lokale jeugd als professionele actoren. Abubaca is een neutrale skatepark expert met 'on the spot' ervaring. We geven praktische knowhow, zowel bouwtechnisch als sporttechnisch; organiseren inspraak met skaters, buurtbewoners en professionals; bemiddelen bij klachten en stroomlijnen communicatie en discussies via onze website.

Abubaca als jeugdwerkorganisatie:

Abubaca werkt met regionale vertegenwoordigers en lokale vrijwilligers. We zijn dus altijd geworteld in de lokale scene. We proberen jonge mensen te coachen om eigen initiatief uit te bouwen. Op die manier is elk project echt en duurzaam.

Abubaca heeft GROMsessies, initiaties voor de kleinste skaters, bmx'ers en bladders; we verhuren mobiele skate objecten en skateboards; er is een workshop-aanbod gaande van skatepark design tot longboards maken; we filmen en fotograferen, en organiseren skate kampen en internationale uitwisseling.

Abubaca als belangenvereniging:

Abubaca vertegenwoordigt skateboarders, freestyle bmx'ers en aggressive rollerskaters in Vlaanderen. We ijveren voor betere skate parken, professionele omkadering en kansen voor jonge sporters.

Abubaca is het aanspreekpunt voor jonge mensen die meer impact wil hebben op het skate of bmx gebeuren in hun stad. We doen mee met iedereen die niet altijd akkoord gaat maar wil meedenken en doen. We ondersteunen het organiseren, regelen verzekeringen, vergunningen, contacten met de stad, met de sportfederaties, sponsors, belichten subsidiekanalen, enz.

Logo Abubaca

Abubaca vzw
 Filip van deElzaslaan 35
 8500 KORTRIJK
 Tel 056.277.354
 fax 056.277.369
 gsm 0474.715.801
 info@abubaca.be
 www.abubaca.be